Душан Ј. МАРТИНОВИЋ

ПЕТ ГЕНЕРАЛА ИВЕЛИЋА ИЗ РИСНА У РУСКОЈ АРМИЈИ

Кључне речи: Генерал-лајтнант Марко Константинов Ивелић, генерал-мајор Петар Иванов Ивелић, генерал-мајор Константин Ивелић

1. МАРКО К. ИВЕЛИЋ (Рисан, 1740 - Пераст, 1825) - генерал лајтнант -

Ивелићи су позната стара племићка породица из Рисна, поријеклом из Херцеговине. У Рисан су се доселили крајем XVII вијека, послије 1687. године. Бранили су врло осјетљиве границе према Херцеговини и Албанији. Плодна дјелатност Ивелића као војсковођа и дипломата спада између 1770-1840. године. Први међу њима, Симеон (Simon), почетком XVIII стољећа био је у служби Млечана и имао је млетачку племићку титулу "конте" и био начелник Општине рисанске (Comunitata di Risano). Као челник рисански предводио је своје земљаке у Морејском рату против Турака (1714-1718). Истакао се као храбар поморац и способан командант. Током истог тог вијека помиње се и конте Митар Ивелић и протопрезвитер Константин Ивелић који је имао четири сина: свештеника Јована, грофа Симеона, Ивељу и грофа Марка. Симеон, Ивеља и Марко су били руски генерали. Историчар Игњатије Злоковић, мр Јован Мартиновић и Томо Радуловић помињу као руског генерала још и Константина, сина грофа Марка Ивелића.[1] Радуловић и Мартиновић доносе и драгоцјену грађу из Архива Поморског музеја у Котору, која пружа изванредне податке о породици Ивелић из Рисна из које се виде њене заслуге за које су добијали привилегије и похвале млетачких власти, разна свједочанства која су добијали од изванредног провидура у Котору, генералног провидура за Далмацију и Албанију за заслуге за Сињорту, као и разна свједочанства од руских и црногорских великодостојника о сарадњи са

[1] Уп*: Годишњак Поморског музеја у Котору,* II/1953, стр. 107; ibidem, 1969, XVII, стр. 123 -156 +16 стр. факсимила докумената.

Русима и Црногорцима, о храбром држању у борби против Француза и Турака. Драгоцјени су подаци и о њиховом генеалошком стаблу и племићкој лози, о грбу, са низом других појединости...

Нама је пошло за руком да у руским архивима нађемо потврду за то, са више појединости о Марку, Петру и Константину! О њима ће бити доцније ријечи, а слиједи и презентација архивских докумената.

Саво Ивелић, као начелник рисанске општине, са братом Теодором на челу Ришњана - прикључили су се почетком XVIII вијека Русима и храбро се борили на њиховој страни и на страни Црногораца против Француза и Турака.[2] Ова позната властелинска рисанска породица дала је још неколико истакнутих личности: грофа и генерала Петра И. Ивелића, грофа и генерала Константина Ивелића; Митра Ивелића (Рисан,1865 - Улцињ,1892), пјесника и писца првог црногорског уџбеника географије,[3] књижевника Владимира-Влада Ивелића (Рисан, 1855-1940),[4] затим више поморских капетана који су се успјешно бавили поморством и трговином, одржавајући трговачке везе са Трстом и херцеговачким становништвом у залеђу Рисанског залива. Посљедњи потомак ове породице био је капетан Владо Ивелић, којег смо малочас споменули и као књижевника.[5]

О грофу Марку Ивелићу, руском генералу и сенатору, у нашој историографији и руској енциклопедистици прилично је писано.[6] Потиче из угледне рисанске породице. Син је рисанског свештеника Константина Ивелића. На историјској сцени се појавио у вријеме руско-турског рата (1768-1774). Тада је руска ескадра под врховном командом адмирала грофа Алексеја Григоровича Орлова (1729-1800) оперисала против турске флоте у источном Медитерану, као и у Егејском, Јонском и Јадранском мору. Руским поморским снагама се прикључило 1770. године стотинак помораца из Боке Которске, из Херцег-Новог (неколико Војновића, међу којима и касније чувени адмирали — Марко и Јован Војновић, затим ка-

[2] Љубивоје Церовић: *Срби у Русији,* Београд, 1998, стр. 159.

[3] Уп: др Душан Ј. Мартиновић, *Митар Ивелић (1865-1892).* -У: ПОРТРЕТИ II, стр. 21-32.

[4] Новак Р. Миљанић: *Књижевници браћа Ивелићи.* - Бока, 8, Херцег-Нови, 1976, стр. 299-300.

[5] Игњатије Злоковић: *Капетан Владо Ивелић.* - Годишњак Поморског музеја у Котору, књ. II, 1953,стр. 107.

[6] *Ивелич (Марк Константиноеич,* 1740-1825).- У: Знциклопедически словарв, Том XII А, Санкт-Петербург 1894, стр. 771-772; *Ивелич, Марк Константинович.*- У: Полководцм, военачалвники и военние делтели России в "Военнои знциклопедии" И. Снтина, Санкт-Петербург, 1996, стр. 211-212; *Ивелич, Марк Константиноеич.* - У: Военнад знциклопздил, С. Петербург, 1912, стр. 562-63.

петан Јован Кнежевић са 22 члана посаде, капетан Јован Бијелић са 24 члана посаде и др..), из Рисна, међу којима се обрео и тридесетогодишњи Марко К. Ивелић, који се истакао својим јунаштвом и разборитошћу. Благодарећи свом учешћу у служби руског адмирала грофа А. Г. Орлова, гдје се истакао и својом храброшћу и својом природном бистрином и сналажљивошћу, а такође и својим дипломатским способностима, Ивелић је на Руском двору, у вријеме царице Катарине Друге, а доцније и царева Павла Првог и Александра Првог, скренуо на себе пажњу. Због наклоности Руса према Јужним Словенима, напосе према Црногорцима, брзо је напредовао у војничкој каријери. Постао је експерт за црногорска и јужнословенска питања.[7] Руси су му повјеравали важне мисије у Црној Гори и Херцеговини у вријеме руско-турских ратова (1768-1774, 1787-1791. и 1806-1812), као и за вријеме ратова Русије са Француском 1799. и 1806. године.[8]

Као експерт за црногорска питања, Марко Ивелић је 1788. године дошао у Црну Гору да организује устанак против Отоманске империје. Русија је те године била у рату са Швођанима, а Турци су јој објавили рат. Сјећајући се црногорске помоћи у доба Петра Великог, императорица Катарина Друга шаље по Ивељићу писмо којим позива Црногорце и Херцеговце "и остале житеље славнога словенског народа" да се придруже Русима у борби против Турака. У том смислу пише митрополиту Петру Првом 4/15. фебруара 1788. године и Александар Мордвинов, руски посланик при венецијанском двору, изражавајући наду да ће Црногорци као и вазда и овога пута бити на страни Русије.[9]"

Црногорци су се одиста, и срцем и душом, одазвали руском позиву за борбу против заједничког непријатеља. Владика Петар Први је дао позитиван одговор на Мордвиново писмо, који је са таквом одлуком упознао царицу и 3. маја исте године поново писао црногорском митрополиту, обавјештавајући га да кроз три-четири недјеље очекује посланика из Петербурга, који ће му пренијети конкретније руске поруке. Тај посланик био је управо Ришњанин Марко Ивелић, тада руски потпуковник.

По доласку у Котор 3/14. јуна 1788. године Марко Ивелић је писао црногорском господару Петру I, између осталог:

> "Познам савршено Вашу преданост руском двору. Нашао сам за потребно да пашаљем к Вама предатеља овога писма Андрију Антовића, који ће вам уручити овдје приложена писма од министра из Венеције. Ја сам хтио да се видим с Вама прије мога доласка у Црну Гору, но како ме

[7] Душан Д. Вуксан: *Црна Гора у 1804. години.* - Записи, Цетиње, XII/1939, св. 4, стр. 200.

[8] Ibidem, стр. 158-159.

[9] Ibidem.

је Сава Марковић увјерио то је немогуће, и за то пишем Вама и главарима црногорским, које писмо спроводим и надам се да ће бити чувано и да неће бити отказано усрдном слузи царичином за све, што се односи на ову комисију. Писмом, које шаљем главарима, молим да скупе оне који љубе част и с њима уредите, да буде и наша и ваша слава. Ако видите, да је то опасно, Ви можете наћи средства, да с Вашим вијернијема получите од царице грамату. Ја имам више дјела и по другим комисијама, али то у писму објавити не могу".[10]

Штета је што није сачувано ово Ивелићево писмо главарима, као и што не можемо докучити о каквим се "другим комисијама" ради, које Марко Ивелић, као изузетно повјерљиве, није ставио на хартију. Познато је, међутим, да је он имао многа важна задужења и повјерљиве мисије.

Овом приликом потпуковнику Ивелићу ставила је руска влада у задатак да подстиче Црногорце и Херцеговце да се што масовније укључе у борбу против Турске и да формира 12 батаљона са којима ће дјеловати самостално.[11]

Крајем јуна Марко Ивелић је стигао у Стањевиће, другу пријестоницу црногорских митрополита-господара, гдје је свечано дочекан, а затим је кренуо на Цетиње и тамо је такође примљен са почастима. Ту је прочитан "манифест" царице Катарине, уз клицање свемоћној руској владарки. Петар Први је био одушевљен садржајем манифеста. Одушевљење је изразио и у писму царици Катарини Другој, датираном 1/12. августа, увјерен да је наступило вријеме да се остваре давнашња народна очекивања.[12]

Долазак Марка Ивелића у Црну Гору знатно је утицао на однос Црногораца према аустријским изасланицима и аустријском оружаном одреду који се тада налазио на Цетињу под командом мајора Филипа Вукасовића. Ивелић је преоријентацију Црне Горе у спољној политици ка Русији, у својим извјештајима царској влади, поглавито себи приписивао. Карактеришући политичка струјања у Црној Гори - истицао је да је од три партије: проруске, проаустријске и протурске, ова потоња најбројнија...

Ивелић је посебну пажњу обраћао на придобијање брдских и херцеговачких житеља за акције против Турака. Иако је стекао велико повјерење Црногораца као руски изасланик, Марко Ивелић није коректно и са успјехом обавио своју деликатну мисију. Формирао је у Рисну један мањи одред, за чије је снабдијевање трошио немилице новчана средства, донесена из Петербурга. Искористио је, међутим, борбено расположење

[10] Цитат према Д. Д. Вуксану: op. cit., стр. 200-201.

[11] Энциклопедический словарь, том ХП а, Санкт-Петербург, 1894, стр. 771.

[12] Бранко Павићевић: *Петар I Петровић Његош,* Подгорица, 1997, стр. 128.

Требјешана и позвао их на борбу с препоруком да припреме удар на утврђени град Оногошт (Никшић). Позивајући се на манифест руске Царице, савјетовао је Требјешанима да се споразумију са Дробњацима, Пивљанима и Рудињанима и да "огњем и мачем" сравне утврђени град никшићких Турака...

Требјешани су с одушевљењем примили позив руске царице Катарине и након одређених припрема напали су Оногошт. 17/28. 1789. године у помоћ им је приспјело око 2000 Црногораца и Брђана, под командом Јована (Јока) Радоњића, које су митрополит Петар Први и Марко Ивелић упутили да с Требјешанима нападну Оногошт.[13]

Због одуговлачења, погрешне тактике и командовања нападачких снага, турске јединице су извршиле противудар на Требјешане и потпуно их разбиле, а потом и Црногорце потисле до границе Пјешиваца. Послије тога Турци опљачкају куће Требјешана, а затим их све попале и њихову земљу међу собом раздијеле. На тај начин су Турци извршили и другу разуру Требјешана, који су напустили своја вјековна огњишта, населивши се прво у оближњим Бјелопавлићима и Пјешивцима; да би послије двије године прешли у Горњу Морачу, а 1804. године мигрирали у Русију.[14] С тим у вези, историографи су Ивелићеву мисију окарактерисали као неуспјелу и врло штетну.[15]

Да је којим случајем Марко Ивелић имао више политичког рефлекса и смисла за процјену свеукупне политичке ситуације, вјероватно би постигао значајан успјех и у Црној Гори и у Херцеговини, јер су га и Црногорци и Херцеговци примили као руског изасланика и брата. Један цуцки кнез писао је почетком 1790. године даје он "постао наш господар, а ми смо га примили".[16] Овим ријечима изражено је опште расположење већег дијела Црногораца према Ивелићу као руском емисару.[17]

---

[13] Вељко Шакотић: *Никшић (Оногошт) у отпорима и борбама 1597-1877,* Никшић, 1983, стр. 113.

[14] Уп. Милан М. Вујачић: *Двије разуре Требјешана и постанак племена Ускоци у Црној Гори.* -Глас CCLXXX Српске академије наука и умјетности, Одељење друштвених наука, књ. 15, 1971, стр. [217]-370.

[15] Уп : Ђорђе Поповић, *Историја Црне Горе,* Београд, 1896, стр. 133: Д: Д. Вуксан, *Црна Гора у 1804. години.* - Записи, Цетиње, 1939, књ. XXII, стр. 201; Владан Ђорђевић, *Црна Гора и Аустрија у XVIII вијеку.* - Београд, 1912, стр. 88; Ристо Ј. Драгићевић, *Гувернадури у Црној Гори.* - Записи, 1940, књ. XXIII, св. 2, стр. 88; Глигор Станојевић, *Црна Гора пред стварање црногорске државе 1773-1796,* стр. 220; Петар I. Поповић, *Црна Гора у доба Петра I и Петра II.* - Београд, 1951, стр. 26.

[16] Д. Д. Вуксан: *Петар I Петровић Његош и његово доба.* - Цетиње, 1951, стр. 56.

[17] Г. Станојевић; *Црна Гора пред стварање државе 1773-1796,* стр. 221.

Као што смо видјели, Ивелић није урадио ништа да оправда такво повјерење Црногораца и Херцеговаца; само их је олако увукао у борбу против Турака и изложио их надмоћној турској сили и страдалништву. По причању самог Ивелића, ова племена су била принуђена да напусте своје домове и да се склоне код Брђана, а потом и за свагда напусте завичајну црногорску груду.

Историчар Ђорђе Поповић најрељефније је представио Ивелићеву улогу приликом поменутог његовог емисарства у Црној Гори. Овај историчар, заправо, с разлогом констатује да је Ивелић проузроковао то што су се Требјешани раселили и много пострадали; јер је и он са 6000 дуката које је из Русије донио само трговао. Иако се из Рисна није ни макао, он је у Петербург јављао А. А. Безборотку о побједама црногорско-херцеговачког оружја над Турцима.[18] Све је то, дакако, био разлог да га по повратку у руску пријестоницу императорица Катарина Друга унаприједи у чин генерал-лајтнанта.

Вративши се у Русију, гроф Марко Ивелић је 1798. године добио налог да угуши нереде у Тоболској губернији у Сибиру. Годину послије тога је пензионисан, али не задуго, јер га поново видимо на задатку у Црној Гори.

Октобра 1803. руски цар Александар I послао је грофа Марка Ивелића по други пут у Црну Гору - с писмом главарима црногорским, у коме између осталог каже да их сачува свих злотвора, зла и напасти. Овдје руски император алудира на владику Петра I и његовог секретара Фрања Долћија. Уз то, и руски Св. Синод упутио је једно оштро писмо 16. октобра исте године црногорском митрополиту, прекоријевајући га и пријетећи *му* "за злоупотребе и нерад".[19]

Ивелић је стигао у Котор јануара 1804. са циљем да уклони Петра I са митрополитског трона, а такође и опата Долћија, због њихових политичко-дипломатских веза са Французима. Петар I је одбио Ивелићев позив да дође у Котор, и предложио је неко погранично мјесто за састанак, што Ивелић није прихватио. Након тога, Ивелић је почео с интригама против Владике — упућујући низ писама црногорским главарима и одржавајући приватне контакте и договоре с појединим Црногорцима, који су у већини били увријеђени његовим понашањем, чудећи се таквом писању о њиховом Господару. Ивелић се надао да ће задобити Црногорце против Петра I, али у томе није успио. Узели су га у заштиту црногорско правитељство и земаљска скупштина.[20]

---

[18] Др Милош Дробњаковић: *Ivelić Marko.* - У: Enciklopedija Jugoslavije, 4, Zagreb, MCMLX, стр. 407. Потпис: M. Dro.

[19] П. И. Поповић: op. cit., стр. 59-60.

[20] Ibidem, стр. 60-61; Б. Павићевић: op. cit., стр. 226-232; 238-262.

Поколебан чврстином земаљског правитељства, Ивелић је покушао да изглади спор. Истицао је да шаље сверуском императору извјештаје о "вјерности црногорског народа". Сусрет између њега и владике и господара црногорског одржанје у Бечићима.[21]

Да би оправдало свог Господара, црногорско правитељство је упутило више писама на разне адресе у руску пријестоницу: императору Александру I, Колегији иностраних послова, Св. Синоду и др, у којима је Ивелић оптуживан за окупљање клеветника и непријатеља Црне Горе, с очевидним циљем да наруши земаљски мир и изазове "међусобно крвопролиће". Завршавајући петиције, чланови црногорског правитељства нијесу пропустили прилику да изјаве како "непоколебљиво" остају вјерни Русији и њеном императору.[22] Земаљско правитељство је истовремено обавијестило и генерала Ивелића о својим непоколебљивим ставовима, оптужујући га још жешће за превратнички покушај.[23] Средином јуна 1804. одржан је општеземаљски збор, на коме је дата подршка црногорском владару и на којој су донесена одговарајућа документа за одбрану суверенитета Црне Горе.

Тако је мисија генерал-лајтнанта Марка Ивелића, онако како је првобитно била замишљена у Петербургу, доживјела неуспјех. Руска влада је нашла "соломонско рјешење" - одлучила је да отвори руски конзулат у Котору 13. X 1804. године, што је имало историјски значај за учвршћивање положаја владике Петра I и државне организације коју је почео да изграђује. Црногорци су одлуку руске владе о успостави дипломатског представништва у Котору с правом схватили као тријумф своје политике.[24]

Послије тога односи између Марка Ивелића и Петра I су се унеколико нормализовали: долазио је Ивелић почетком 1805. године неколико пута на Цетиње на договоре с Владиком; сваки пут је дочскиван на свечан начин "уз пушчане плотуне и пуцњаве лубарди"...

Почетком октобра 1805. Ивелић се вратио у Петербург.[25]

Генерал Ивелић је почетком XIX вијека трећи пут послат у Боку и Црну Гору - са задатком да Бокеље и Црногорце дигне у борбу против Француза који су били окупирали Боку Которску. Својом умјешношћу много је помагао ескадри Димитрија Николаевича Сењавина при заузећу

[21] Д. Д. Вуксан: op. cit, стр, 118-119.

[22] Б. Павићевић: op. cit., стр. 242-243.

[23] Ibidem.

[24] Ibid., стр. 247-248.

[25] Уп.: Владимир Броневски, *Записи о Црној Гори и Боки / превод и предговор Гојко Вукчевић,* Цетиње-Подгорица, 1995, стр. 28.

Боке од стране Црногораца уз помоћ руске флоте 21. фебруара 1806. године. Садејствовао је са овим руским адмиралом. Руски војни писац и савременик - поморски официр Владимир Броневски овако описује улогу грофа Марка Ивелића при заузећу Боке Которске:

„Пензионисани генерал-мајор гроф Марко Ивелић, старосједјелац рисански, живећи у свом дому, имао је и раније као руски повјереник важне мисије у Црној Гори, уживао је опште поштовање и утицао је на тако смјели подухват својих саплеменика."[26]

Када су црногорске оружане снаге под вођством Петра I ушле у Боку, међу мањим дијелом бокешког становништва постојало је нерасположење. Својим утицајем то је нерасположење смиривао генерал Марко Ивелић, који је за црногорску ствар ватрено радио.

Са руским статским савјетником Стефаном Санковским присуствовао је састанку са црногорским митрополитом Петром Првим у манастиру Савини код Херцег-Новог.

Док је успостављена нова - црногорско-бокешка власт, Марко Ивелић је, по договору са црногорским вадаром и владиком Петром I, успео да приволи херцеговачке Турке на поштовање неутралитета. И у томе је његова улога била значајна.

Генерал Марко Ивелић је са дужности руског делегата за Црну Гору и Боку смијењен 1806. године.

Посљедња мисија грофа Марка Ивелића била је у Влашкој (Румунији). Године 1812. упућен је у дипломатску мисију да учествује као делегат Русије на мировној конференцији и присуствује закључењу букурештанског мировног уговора. Према свједочењу једног његовог руског биографа, он је тада Русији учинио драгоцјене услуге, као и српском народу при закључењу мира између Србије и Турске. Присуствовао је и великој народној скупштини у манастиру Враћевшници на Велику Госпођу 1812. године, као изасланик руског цара. Овом приликом гроф Марко Ивелић је раздијелио руска одликовања српским војводама из Првог устанка. Карађорђеје тада примио Орден св. Ане I степена.

Године 1814. гроф Марко Ивелић добио је још једно високо признање - руски цар Александар Први произвео га је за сенатора (члана руског Државног савјета). Њему и његовим потомцима дато је руско племство са грофовским достојанством. Тада су Ивелићи регистровани у руско дворјанство Владимировске губерније.

Гроф Марко Ивелић је био ожењен Рускињом помјешчицом Надеждом Алексејевном Турчакановом из поменуте губерније. Са њом је имао сина Константина и кћерку Катарину. Константин је пошао очеви-

[26] Др Сергеј Штејн: *Родбинске везе Пушкина и Југословена. Пушкин и породица грофа Ивелића и Војновића.* - Политика, Београд, XXIX/1932, бр. 8716, 17. VIII, стр. 7-8.

ма стопама; и он је постигао високу војничку каријеру — досегао до чина генерала.

Потоњих десет година пензионисани генерал Марко Ивелић живио је у Петрограду. Становао је на обали Фонтанке код Калникинова моста. Убрзо су се до куће Ивелића доселили и родитељи Александра Сергејевича Пушкина.[27] Ивелић је имао у Русији доста пријатеља у високом друштву, међу којима и највећег руског пјесника Александра Сергејевича Пушкина.

Кћерка Марка Ивелића Катарина (1795-1838), и сама поетеса, с великим руским бардом друговала је у дјетињству, била му је привржена и енергично је устајала у његову одбрану када су га, како то често бива, "нападали просјечни и ситни људи" преко штампе, из злобе и људске пакости.[28] Пушкин ју је много цијенио, сматрајући је својом блиском родицом.

Генерал гроф Марко Ивелић умро је у дубокој старости у Перасту — у 85. години живота.

Одликовања генерала Марка Ивелића

Према подацима сина руског генерал-лајтананта Марка Ивелића, пуковника руске војске Николаја Марковича Ивелића, који је писао кратку биографију свог оца о којој ћемо говорити у другој прилици, у овој или другој серијској публикацији, Марко Ивелић је имао више високих одличја којим су га одликовали руски императори и императорке (Екатарина II, Павле I и Александар I), и то:

1. ОРДЕН СВЕТОГ ВЛАДИМИРА 4.степена (1790);
2. ОРДЕН СВ. ВЕЛИКОМУЧЕНИКА И ПОБЈЕДОНОСЦА ГЕОРГИЈА 4. степена (1791);
3. ОРДЕН СВЕТОГ ГЕОРГИЈА 4.степена (1794);
4. ОРДЕН СВЕТОГ ВЛАДИМИРА 4. степена СА ЛЕНТОМ (1791);
5. ОРДЕН СВЕТЕ АНЕ 2.степена (1798);
6. ОРДЕН СВЕТЕ АНЕ 1. степена (1798);
7. ОРДЕН СВЕТОГ ВЛАДИМИРА ВЕЛИКОГ КРСТА 2.степена (1812).

Када - којим редосљедом и од којег цара је генерал Ивељић добијао одликовања најбоље илуструје факсимил архивског документа којега дајемо у прилогу (Ad 1)

---

[27] Др Душан Ј. Мартиновић: *Пушкин и Црна Гора...* - Словенски гласник, Подгорица, 1998/99, бр. 3/4, стр. 163.

[28] Иг. Злоковић: *Капетан Владо Ивелић.* - Годишњак Поморског музеја у Котору, 11/1953, стр. 107; Љ. Церовић: *Срби у Русији,* Београд, 1998, стр. 159.

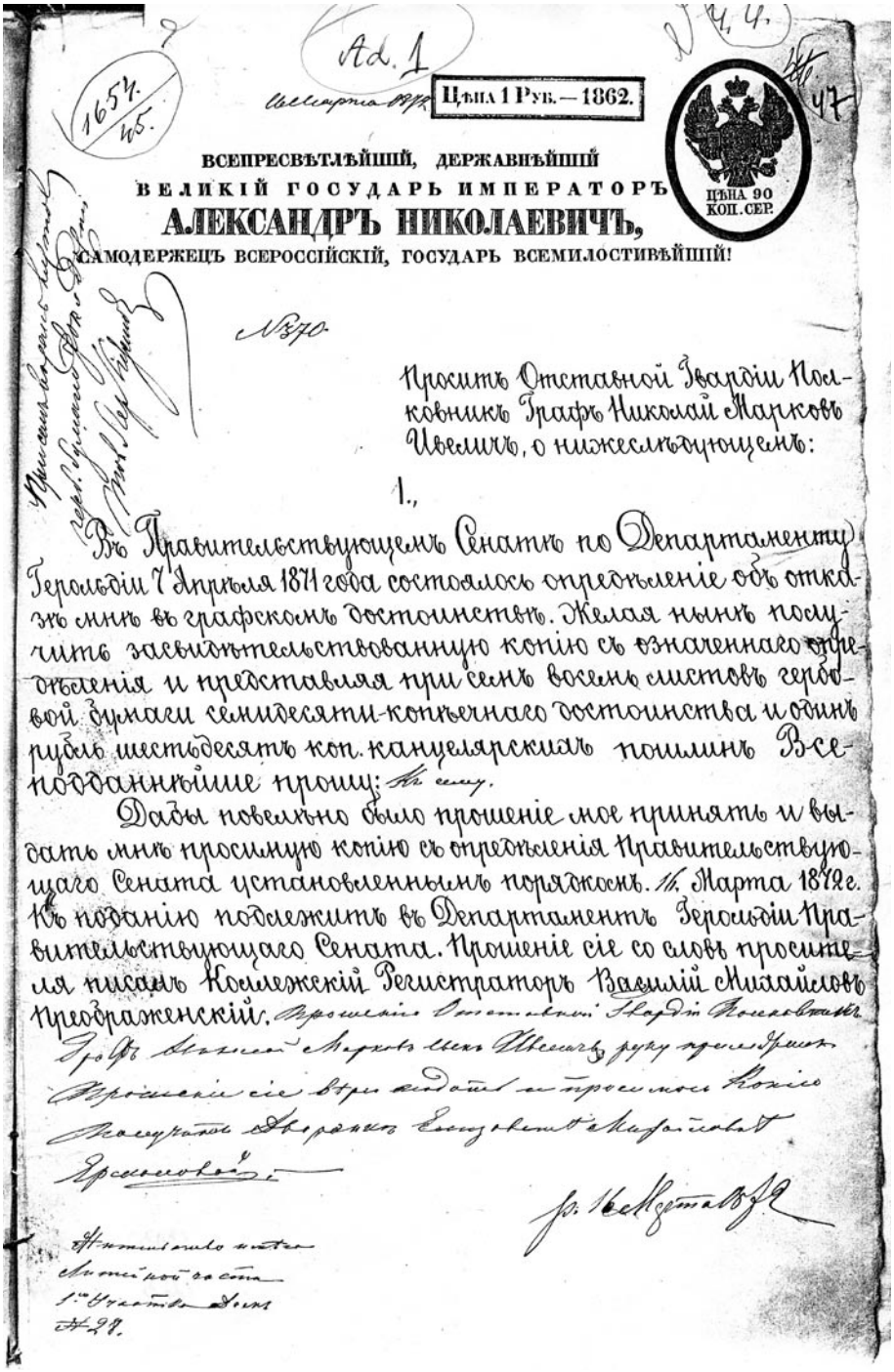

Цѣна 1 Руб. — 1862.

ЦѢНА 90 КОП. СЕР.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВНѢЙШІЙ
ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ
АЛЕКСАНДРЪ НИКОЛАЕВИЧЪ,
САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ!

№370

Проситъ Отставной Гвардіи Полковникъ Графъ Николай Марковъ Ивановичъ, о нижеслѣдующемъ:

1.,

Въ Правительствующемъ Сенатѣ по Департаменту Герольдіи 7 Апрѣля 1871 года состоялось опредѣленіе объ отказѣ мнѣ въ графскомъ достоинствѣ. Желая нынѣ получить засвидѣтельствованную копію съ означеннаго опредѣленія и представляя при семъ восемь листовъ гербовой бумаги семидесяти-копѣечнаго достоинства и одинъ рубль шестьдесятъ коп. канцелярскаго пошлинъ Всеподданнѣйше прошу: Не сему.

Дабы повелѣно было прошеніе мое принять и выдать мнѣ просимую копію съ опредѣленія Правительствующаго Сената установленнымъ порядкомъ. 11. Марта 1872 г. Къ поданію подлежитъ въ Департаментъ Герольдіи Правительствующаго Сената. Прошеніе сіе со словъ просителя писалъ Коллежскій Регистраторъ Василій Михайловъ Преображенскій. Прошеніе Отставнаго Гвардіи Полковника Графа Николая Маркова сына Ивановича руку приложилъ. Прошеніе сіе въ приказѣ принято и просимая копія выдана Коллежскаго Секретаря Елизаветы Михайловой Ерасимовой.

Нотаріусъ Антонъ
Антоновъ часть
1-го Участка Дома
№ 99.

Опись документамъ представленнымъ Его Превосходительству Петру Петровичу Орлову, Господину Оберъ-Гермейстеру при докладной запискѣ Отставнаго Гвардіи Полковника Графа Николая Марковича Ивеличь.

1. Подлинная Грамота Императрицы Екатерины II, Декабря 23 дня 1790 года, на имя Подполковника Графа Ивеличь, о пожалованіи его Кавалеромъ Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра 4ой степени.

2., Подлинная Грамота Императрицы Екатерины II, Ноября 26 д. 1791 года, на имя Подполковника Графа Ивеличь, о пожалованіи его Кавалеромъ Военнаго Ордена Св. Великомученика и Побѣдоносца Георгія 4го класса.

3., Подлинная Грамота Императрицы Екатерины II, Ноября 26 дня 1794 года, на имя Подполковника Графа Ивеличь, о причисленіи его по Статуту, въ 4й классъ Военнаго Ордена Св. Великомученика и Побѣдоносца Георгія.

4., Подлинный Указъ Императора Павла I, Января 16 дня 1797 года, на имя Полковника Графа Ивеличь, о выступленіи Ширванскому полку на непремѣнныя квартиры въ г. Омскъ.

5., Подлинный Указъ Императора Павла I, Марта 22 дня 1798 года, на имя Генералъ-Маіора Графа Ивеличь, по дѣлу о возмущеніи экономическихъ крестьянъ Тобольской губерніи.

6., Подлинный Указъ Императора Павла I, Казань, Мая 25 1798 г., на имя Генералъ-Маіора Графа Ивеличь, съ изъявленіемъ Высочайшей благодарности.

7., Подлинная Грамота Императора Павла I, 19 Ноября 1798 г.,

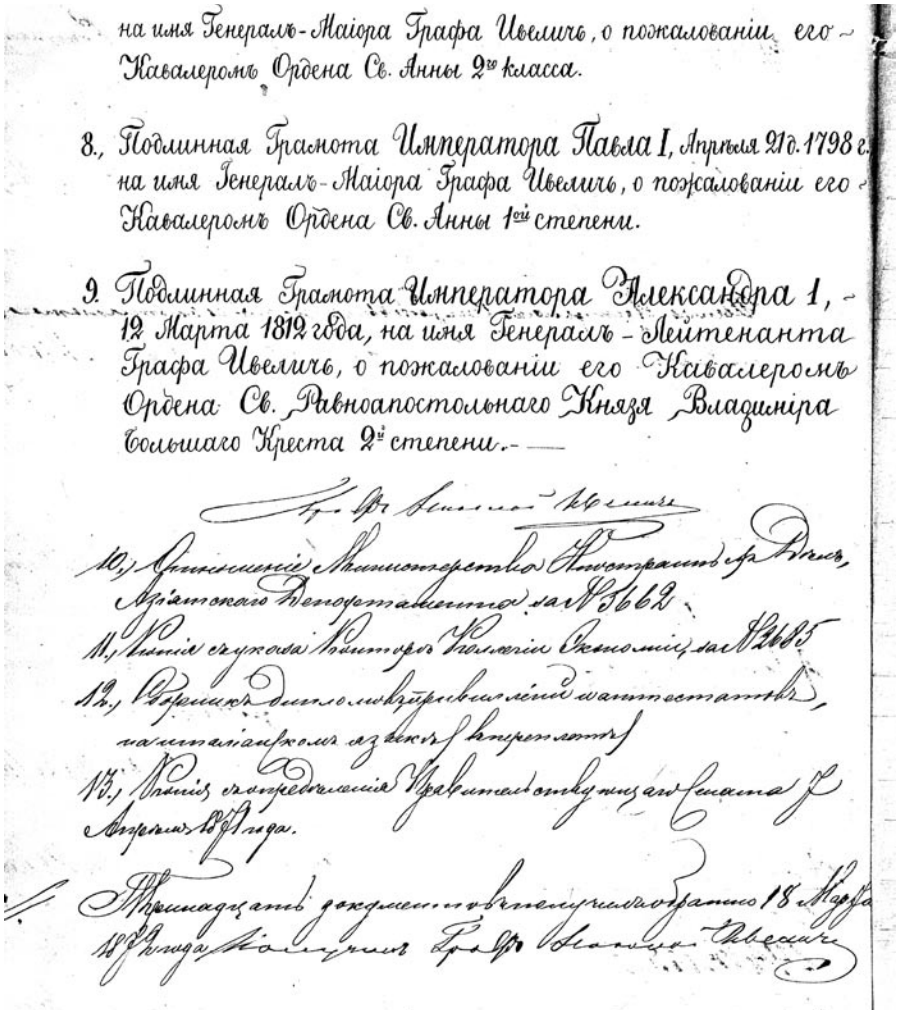
на имя Генералъ-Маіора Графа Ивеличъ, о пожалованіи его Кавалеромъ Ордена Св. Анны 2го класса.

8., Подлинная Грамота Императора Павла I, Апрѣля 21 д. 1798 г. на имя Генералъ-Маіора Графа Ивеличъ, о пожалованіи его Кавалеромъ Ордена Св. Анны 1ой степени.

9. Подлинная Грамота Императора Александра 1, 12 Марта 1812 года, на имя Генералъ-Лейтенанта Графа Ивеличъ, о пожалованіи его Кавалеромъ Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра Большаго Креста 2ой степени.

10., Отношеніе Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, Азіатскаго Департамента за № 5662.

11., Копія съ указа Конторы Коллегіи Экономіи за № 2685

12., Бумага дипломатическая [illegible] на татарскомъ языкѣ [illegible]

13., Копія съ [illegible] Правительствующаго Сената [illegible] Августа 18 дня.

Тринадцать документовъ [illegible] 18 Августа 1898 года [illegible]

Породични грб Ивелића (старија верзија)

Генерал Марко Ивелић

Генерал Петар Ивелић

2. ПЕТАР И. ИВЕЛИЋ (Венеција, 1772 - ?, Русија, ?) - генерал-мајор -

Генерал-мајор Петар Иванов Ивелић познат је у руској војној историографији, док се у нашој историографији само на два-три мјеста помиње.[29] Први помен генерала и грофа Петра Ивелића налазимо у књизи *"Жизнеописания первих российских адмиралов",* часть вторая (Санкт-Петербург, 1832, стр. 1). Спомиње га аутор ове старе књиге, у којој доста подробно говори о вице-адмиралу Матији Змајевићу. Заправо, он каже да му је Петар Ивелић причао да му је Змајевић био земљак и да је потицао од врло богате и знамените фамилије, али је имао "непријатни сусрет" са једним од првих велможа Боке Которске (Вицком Бујовићем - примједба Д. М.), којега је убио у дуелу и стога био принуђен да напусти родни крај и емигрира у Русију...

Портрет генерал-мајора Петра И. Ивелића се налази у лексиконској публикацији Д. А. Ровинског, са легендом да се одликовао у отаџбинском рату 1812-1814. године и информацијом да је био члан Member of the Royal Akademy of Arts London.[30]

У даљем трагању за идентитетом генерал-мајора и грофа Петра И. Ивелића, дошли смо до неких интересантних његових персоналија у руској енциклопедистици и неким историографским радовима. У ствари, у неким руским војним енциклопедијама биљежи се његово име са кратким биографским подацима. Рођен је у Венецији 1772. године, гдје је, вјероватно, његов отац доспио бавећи се трговачким пословима попут многих својнх сународника Бокеља. О првој његовој младости до ступања у војну службу, по свему судећи — нијесу сачувани документи. Ваља их потражити у венецијанским архивима, за шта могућност ми нијесмо имали. Знамо само то да се у Венецији (Млецима) школовао и започео војну каријеру. У војсци Млетачке Републике добио је чин поручника, да би 5. јула 1788. године прешао у Руску армију и 12. септембра исте године добио чин капетана. Распоређен у команду Нашебургског пјешадијског пука, који је дјеловао под командом његовог рођака генерала грофа Марка К. Ивелића. Овај пук је, према неким подацима, под командом Марка Ивелића ратовао против Турака у Албанији и Црној Гори (sic). Петар Ивелић је, затим, служио у Финском јегерском корпусу, у I батаљону; командовао је потом од 25. марта 1793. године Ширванским пјешадијским пуком. Године 1794. унапријеђен је у чин секунд-мајора, а 22. априла 1799. у чин потпуковника. 10. августа 1800. године постао је пуков-

[29] Д. А. Ровинскии: *Подробнии словарѣ русских гравированних портретов.* Т. 2: Е-0, Санкт-Петербург, 1887. - Стб. 994.

[30] Томо Радуловић и Јован Мартиновић: *Архивска грађа о породици Ивелић из Рисна.* -Годишњак Поморског музеја у Котору, XVII, 1969, стр. 146.

ник. Када је 12. децембра 1806. године формиран Брестски пјешадијски пук, нашао се на његовом челу и учествовао у рату с француском војском 1807. године у саставу резервног корпуса грофа Бенигсена. Године 1808. учествовао је у рату против Шведске и за ратне заслуге произведен је 18. октобра те године у чин генерал-мајора и одликован Орденом св. Георгија IV степена.

Учествовао је и у Отаџбинском рату (в Отечественной войни) против Наполеонове армаде 1812. године. У почетку је командовао Првом, а потом Другом бригадом 17. пјешадијске дивизије. Ратовао је под Витебском -15. јула, Смоленском - 6. августа и Бородином - 26. августа 1812. године. У Бородинској бици је рањен и од посљедица рањавања контузован. Убрзо је, међутим, оздравио и, након краће здравствене рехабилитације, поново се обрео у својој ратној јединици.

Учествовао је у ликвидирању корпуса Неја под Красним и за храброст показану том приликом је награђен високим одликовањем - Орденом св. Ане I и II степена. Уз то, био је носилац Ордена св. Владимира 3. степена и Медаље из 1812. године.

У војним операцијама 1813, од 16. до 27. априла, истакао се код Дрездена и Бауцена. Године 1814. налазимо га у саставу IV корпуса који је завршио поход на ријеци Рајни, код града Еперне, у Француској.

Петар Иванов(ич) Ивелић напустио је 5. децембра 1816. године Руску војску из непознатих нам разлога. Пензионисан је након 28 година ефективне војне службе. Грофовско достојанство је добио 1825. године. Када му се завршио овоземаљски живот - нијесмо успјели да утврдимо.

Имао је сина Николу (Николаја, рођеног 1806) и кћерке: Александру, Јелисавету (1812) и Надежду.

ЛИТЕРАТУРА

1. *Военная энциклопедия,* том X, Санкт-Петербург, 1912, стр. 563.

2. *Военная галлерия 1812,* Санкт-Петербург, 1912, стр. 93-94. Фотографија на стр. 106.

3. *Полковницы, еоеначальники, военные деятели России в "Военной энциклопедии"* И. Д. Сытина, С. Петербург, 1996, стр. 212. (Фототипско издање.)

Цртеж грба племићке породице Ивелић из Рисна

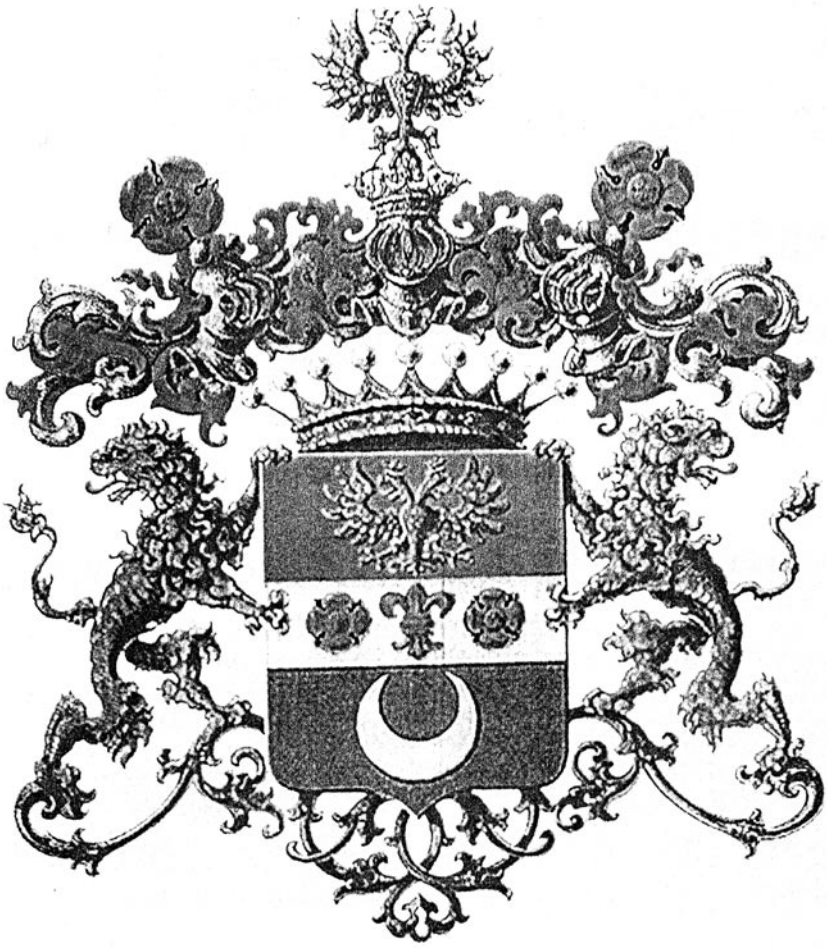

Опис грба: **штит**, који подржавају **два лава**, у горњем дијелу је плаве, а у доњем - зелене боје. Дијели их појас сребрне боје. У горњем дијелу налази се **орао**, у доњем геометријска фигура која личи на **брод**, а у средњем сребрном појасу **четири рибе**. Изнад штита је **круна**, а изнад ње орнаменат у виду траке изнад које стоји **једноглави орао** на мањој круни.

Овај цртеж грба се доста разликује од другог, који се такође налази у *Збирци млетачких привилегија и похвала народу Рисна и члановима породице Ивелић* (Архив Поморског музеја - Котор, Б-9/29). Према томе, Ивелићи су имали грб са двије варијанте!

3. СИМЕОН ИВЕЛИЋ (Рисан, ? - ?)

Четврти генерал из рисанске породице Ивелић био је сенатор Симеон Ивелић о којему, на жалост, нијесмо успјели да прибавимо, тако рећи, никаквих биографских података. Њега, међутим, спомињу неки историчари као генерала руског и сенатора, међу којима је Игњатије Злоковић, један од бољих познавалаца Боке Которске, и њега су парафразирали још неки историчари (Љ. Церовић, на примјер), али без биографских података. Симеонова слика, рад непознатог мајстора, сачувана је и налази се у Поморском музеју у Котору, и то је, несумњиво, највреднији доказ о његовом постојању, али још увијек не и потврда да је био руски генерал. Зато ваља трагати у нашим и нарочито руским архивима за подацима те врсте.

4. ИВАН - ИВЕЉА ИВЕЛИЋ (Рисан, ? - ?)

И са Ивељом Ивелићем идентична је ситуација, као и са Симеоном, што се тиче биографских података. И он се такође, ту и тамо, помиње као руски генерал. али без навођења извора. Нама није пошло за руком да и о њему у руским историјским изворима нађемо одговарајуће податке, па се надамо да ће неки други истраживач бити боље среће, те да ће и о њему бити написана одговарајућа биографска одредница.

Историчар Игњатије-Игњо Злоковић га убраја међу пет руских генерала из Рисна, иако ни он не наводи историјске изворе о томе да је Иван-Ивеља био одиста руски генерал.

Симеон и Ивеља нијесу имали потомства, што се види из генеалошког стабла Ивелића на италијанском језику, потврђеног званично печатом рисанске општине - комунитади (уп. факсимил *Генеалогије* у прилогу!).

5. КОНСТАНТИН М. ИВЕЛИЋ (Рисан, око 1790-Кавказ, 1837) - генерал-мајор -

Први архивски податак о грофу Константину Ивелићу, сину грофа и генерала Марка Ивелића, датира од 7. јула 1829. године. Ријеч је о документу на руском језику - облигацији на 1000 рубаља, које је Константин Ивелић позјамио од Славјанина (тј. Бокеља) Димитрија Чучковића. Тада је Константин Ивелић био пуковник у руској војсци. (Нешто касније, 5. октобра 1829. гроф Сава Ивелић потврђује да ће позајумица бити уредно враћена до 7. фебруара 1830. године.)[31]

Прве јавно саопштене податке о генерал-мајору Константину Ивелићу налазимо у чланку Владимира Мајевског, објављеном у београдском дневнику *Правда* између два свјетска рата. Вл. Мајевски даје његов животопис, истичући заслуге његовог оца грофа и генерал-лајтнанта Марка Ивелића, који се на заласку свог живота вратио из Русије у родни Рисан, гдје је живио у миру. Његова су врата у вријеме бурних дана 1806-7. била напосе отворена за руске официре, који су уживали у његовом дому пуно гостопримство, као у родитељском. С тим у вези, хроничар биљежи:

> "Руски официри, посећујући старог грофа, нису могли да не заволе његовог млађег сина, тада још малолетног грофа Косту, који је постао скоро општи љубимац... Ово пријатељство малог грофа Косте са руским дошљацима имало је одлучујући значај за његову судбину. Он је био послан у Петроград ради васпитања и проучавања војних наука".[32]

Константин Ивелић је становао у граду на Неви, у породичној вили свог оца Марка. По завршетку школовања обукао је униформу "лејб-гвардије Саперног батаљона", који се налазио под личним надзором великог кнеза Николаја Павловича, брата императора Александра Првог, који је царевао у то доба.

Млади велики кнез Николај, који је и сам одлично познавао војно-инжењерски посао, био је тада шеф гардијских сапера (пионира). Још првих дана ступања грофа Константина Ивелића у поменути батаљон, обратио је на њега пажњу и ускоро искрено заволио енергичног и темпераментног "јуношу" из древног Рисна велики руски кнез. Грофа Константина Ивелића чекала је сјајна каријера, за шта су биле претпоставке: од-

---

[31] Вл. Мајевски: *Љубимац жена и на руском царском двору генерал граф Константин Ивелић,* рођени Далматинац [! Бокељ], погинуо у борби са Кавкасцима. - Правда, Београд, XXXП1Л937, бр. 11651, 29. III, стр. 11. Поводом стогодишњице смрти.

[32] О производстве пенсии графине Ивелич, вдове убитого в 1837. г. в сражешиях против горцев генерал-майора Ивелича. - Русский государствений исторический архив, Санкт-Петербург, Фонд 468, Оп. 39, Ед. хр. 274, 2-49 л.

личне способности и свестрано знање младог официра, као и његова привлачна физичка спољашњост, одважност и лијепо васпитање.

Почетак сјајне каријере Константина Ивелића имао је случајну несрећну коинциденцију са обрачунима руских одреда с горштачким кавкаским племенима, који су се храбро супротстављали руском оружју иза планина Елбруса и Казбека. Младог официра Ивелића, задојеног јунаштвом својих предака, уз то - амбициозног и авантурстички настројеног, нешто је неодољиво вукло на далеки Кавказ, који је тада привлачио и многе друге одважне младе људе, жељне подвига, јуначке славе и авантура.

Након више упорних инсистирања и молби код императора Александра Првог да га пусти на Кавказ, Николај Павлович дозволио је младом грофу Константину Ивелићу, који је већ 1829. године био у чину пуковника, да напусти руску пријестоницу.

Пуковник Константин Ивелић је на Кавказу показао изванредну храброст као изврстан официр и војни старјешина. Његова необична лична храброст, која се граничила са безумљем, учинила је да је некадашњи салонски гардијски официр из Петрограда фасцинирао војнике и старјешине, поставши предмет свеопште пажње и својих ратних другова и потчињених му. Веома је брзо напредовао и добио чин генерал-мајора.

Рат са Кавкасцима био је, међутим, изузетно тежак и са неочекиваним обртима који су носили собом смртне опасности. У једном борбеном обрачуну — борби прса у прса - 26. марта 1837. на Ашаљтинском мосту, који су руски војници храбро бранили од разбијешњелих горштака, пао је смрћу хероја наш млади, тада већ прослављени генерал и каваљер Георгијевог крста... Погинуо је уз највећу тугу и жалост његових ратних другова и војника на чијем је челу био... О његовој погибији на Кавказу налазимо потврду и у архивалијама,[33] а сачувало се о њему и народно предање...

Константин је имао сина Николаја, који је досегао до чина мајора у Руској војсци и о њему има прилично архивских докумената, од којих неколико карактеристичнијих факсимилно дајемо у поглављу "Трагом докумената".

[33] Вл. Ђорђевић: *Историја Југославије,* Београд, 1933, стр. 389.

Превод Родослова Ивелића са италијанског на руски језик

У РГИА[34] (Руском државном историјском архиву) у Санкт-Петербургу пронашли смо 1999. године више драгоцјених архивских докумената о петорици генерала Ивелића. У фонду 1343, оп. 46, дело 1223, лист 30, 30 об, 31,31 об и 32, дакле, документ на пет страница, чије факсимиле доносимо на крају овог чланка (Ad 2) налази се превод Родослова Ивелића са италијанског (Ad 3) на руски језик, чије ћемо фрагменте дати сажетије у слободном преводу на наш језик, а документ у цјелини факсимилно. Скраћени превод гласи:

"Ми суци и сви одборници владајуће Општине рисанске свједочимо, потврђујемо и одговорно тврдимо да гроф Марко Ивелић може пред највишом влашћу показати овај документ у циљу доказивања свог поријекла и рођења у Венецијанској Републици. Именовани је поријеклом из Херцеговине од племићке лозе и благородне грофовске фамилије; законити је син Константина, племеника и насљедника Њ.В-Стевана Немање, српског владара. Произведен је из племићког у грофовско достојанство из разлога што су вазда његови преци били начелници и предсједници Општине рисанске у вријеме када су Турци господарили читавом покрајином и када су били изгнани из ње од свијетле Венеције добили су привилегије, што потврђује одговарајућа диплома (грамата).

Да не би изгубио почасти своје и својих предака, Марку Ивелићу дајемо вјеродостојно свједочанство, са његовим властитим потписом и са печатом (Комунитади рисанске). Због веће убједљивости одговорни чиновник Рисна потврђује 20. септембра 1789. године и судије:

Митар Колумбавић, Сава Радовић, Никола Бјеладиновић и Лазар Лучић - свједоче даје 1. октобра 1779. године у Котору овај Родослов превео са српског на италијански језик званични народни преводилац Лука Валери..."

Из *књиге: Собраніе Грамать, Привилегій и Атестатовь, касающихся Дворянской фамиліи Грфовь Ивеличь из* Эрцеговины. Переводчикь З. Адамович 20 мая 1870. г. и приложена печать Канцеляріи С.Петербурского Обера Полицейме-ейстори.

[34] Руски државни историјски архив (РИГА), Санкг-Петербург, фонд 1343, оп. 46, дело 1223. лист 20 об до 28 = 16 стр.

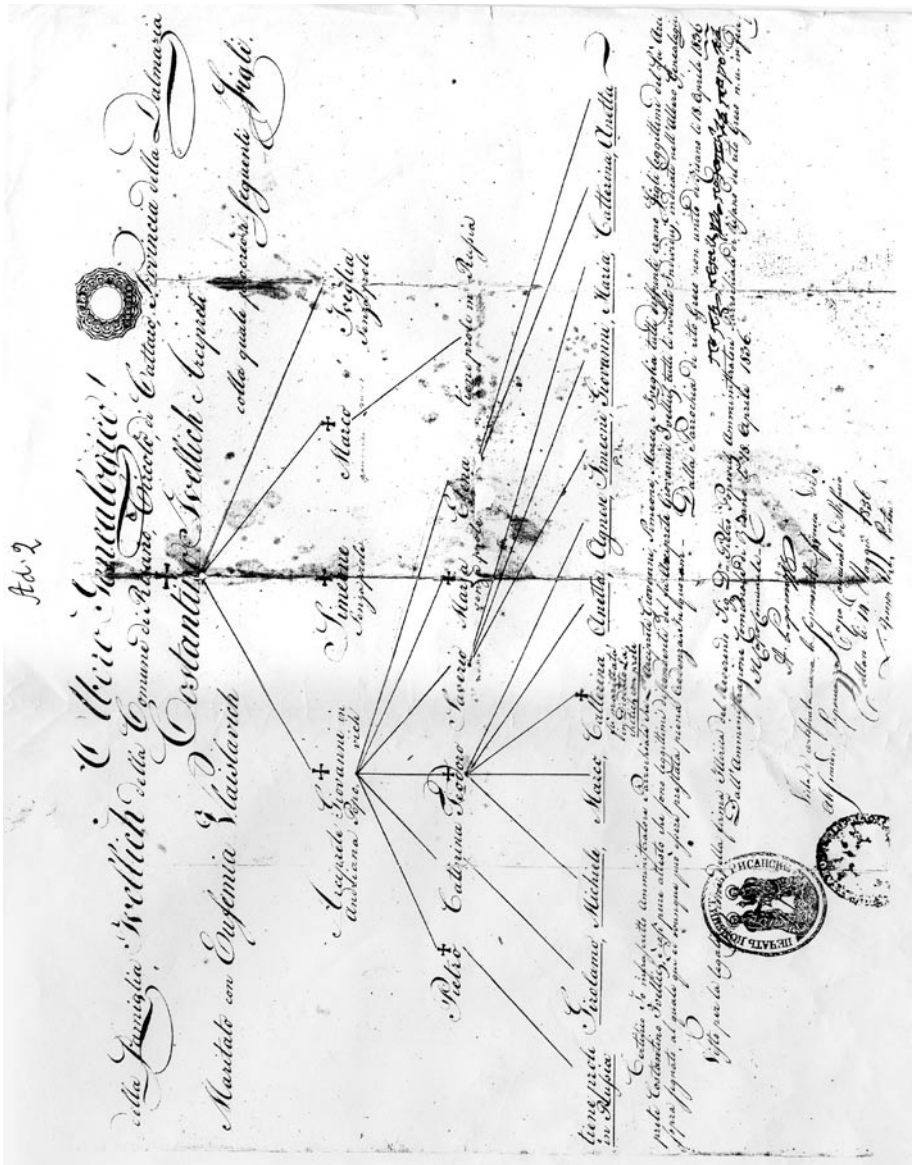

Копія. 2

Переводъ съ Италіянскаго.

Мы Судьи и весь Совѣтъ Владѣтельной Общины Рьзано.

Свидѣтельствуемъ и удостовѣряемъ и справедливымъ свидѣтельствованіемъ повѣщаемъ такимъ образомъ, дабы доставить возможность графу Марку Ивелику заявить предъ какою либо высшею Властію, о своемъ происхожденіи, и рожденіи во Владѣніяхъ Венеціанской Республики, происхожденіемъ изъ Друговичи отъ Дворянской и благородной Фамиліи Графской, и что онъ есть законный сынъ Графа Константина племянника и наслѣдника Губернатора Графа Симона Ивелича, предки коего во военное время прославивши себя своею храбростью и вѣрною службою, Величествомъ Императора Стефана Неманьича возведены изъ Дворянскаго во Графское достоинство потому, что они всегда были Начальниками и Предводителями Общины Рьзано, во то время когда Турки господствовали въ сей странѣ, и по изгнаніи коих были признаны Свѣтлѣйшею Республикою за таковыя

Распоряженіе Нашалъ

привилегіями и утверждены Догальными Грамотами. Ради того Мы вышепомянутому Графу Марку Ивелику дабы не утаить почестей его Предковъ совершаемъ, и выдаемъ сіе достовѣрное свидѣтельство, за собственноручною подписью и за скрѣпой обычной печати, а для большей достовѣрности будетъ утверждено публичнымъ Сановникомъ. Писано 20го Сентября 1789. Судья Миттаръ Комнуновичъ подтверждаю. ч. выше: Судья Сава Радовичъ, подтверждаю что выше: Судья Николай Бѣладиновичъ, подтверждаю Судья Лазарь Лучичъ, подтверждаю = дасье = дня 1го Октября 1789. Каттаро перевелъ со Сербскаго я Лука Валери публичный переводчикъ во Удостовѣреніе &. ———

Мы Гаетано Минотто Провъ тѣмъ времени /EST. т. е. ставрочапео/ Каттаро и Албаніи: ———

Повсемѣстно свидѣтельствуемъ что вышеписанная фирма и подпись собственной руки и почерка Луки Валери публичнаго переводника сего города, такъ какъ онъ подписался и какъ обычной

31 ba

подписи здесь и повсюду вѣрить. Во семъ Е. Кат
таро 1го Октября 1739. Мв. П. С. Р. Гаетано Ми
нотто Пров.го Діжироламо Симонетти Канц.
Преф. ТВ. Секр.

Свидѣтельствую я Публичный Нотаріусъ нижепод-
писавшійся даю выписать вѣрною рукою
всю вышеписанныя копіи со Грамотъ, привиле-
гій и Аттестатовъ, касающихся Дворянской
фамиліи Графовъ Ивеличъ гиъ Дрецеговины, съ
подлинниковъ предъявленныхъ мнѣ для снятія
настоящихъ копій; кои согласны съ оными отъ
слова до слова, и найдены во всѣхъ частяхъ еди-
ногласными, я снялъ настоящія копіи, по просьбѣ.
Въ удостовѣреніе чего я и подписался и приложилъ
мой обычный знакъ. Во семъ С.
Венція сего Вторника семнадцатаго Августа
мѣсяца 1790. Такъ и есть / На ст / Іоганнъ
Баптистъ Мірольди Марчеллини Грах. Чин.
и Публ. Венц. Нот. въ удостовѣреніе писалъ
и подписалъ по Уставу.

Изъ копіи: Собранія Грамотъ, Привилегій и Ат-
тестатовъ, касающихся Дворянской фамиліи Графовъ Ив-
ичъ гиъ Дрецеговины. Переводчикъ Ѳ. Адамовъ 20 Мая 1870 г. и
приложена печать Канцеляріи С. Петербургскаго Обер. Полицеймейстера.
Копія вѣрна: Секретарь Дворянства

Столоначальникъ, Надпись

Указъ Нашей Конторѣ Коллегіи Экономіи.

Морскихъ солдатскихъ Баталіоновъ Секунд-
Маіору Марку и Капитану Семену Графа
Ивеличамъ въ воздаяніи усердной ихъ служб
во время послѣдней съ Турками войны сво
дѣтельствованной отъ Начальствовавшим
на фе сухопутными и морскими силами Н
шими въ Средиземномъ Морѣ всемилости
вѣйше пожаловали мы пенсіи первому па
сту по пятидесяти рублей, а другому по ст
рублей на годъ, повелѣвая производить оныя
имъ доходовъ въ Контору Коллегіи Экономіи
вступающихъ. На подлинномъ собственною
Ея Императорскаго Величества рукою
написано: Екатерина. Съ подлинным вѣрно
Завѣдывающій Сенатскимъ архивомъ Н. Бауан

въ Петергофѣ
Іюня 12 дня 1779 г.
приложена печать
Канцеляріи 1го Де-
партамента пра
вительств. Сената.

№ 2685

Копія сія, засвидѣтельство
ванная въ Сенатскомъ ар
хивѣ выдана отъ Обер-Про
курорскаго Дѣлъ 1го Депар
тамента Правительствую
щаго Сената Отставному

32

Гвардіи полковнику Графу Николаю Ивличу вслѣдствіе его о семъ прошенія, въ семъ съ приложеніемъ печати Канцеляріи 1-го Департамента Сената сему и свидѣтельству. Декабря 28 дня 1870 года. Подписалъ Секретарь при Оберъ-Прокурорѣ Василій Котурницкій. Съ подлиннымъ читалъ Секретарь И. Богдановъ.

Копія вѣрна: Секретарь Дворянства Штабель

Министерство Иностранныхъ Дѣлъ Департаментъ Азіятскій. Декабря 18 дня 1870 г. № 3662.

Свидѣтельство. Копія.

Выдано изъ Азіятскаго Департамента съ приложеніемъ казенной печати, по довѣренности Отставнаго Гвардіи Полковника Графа Николая Марковича Ивлича, титулярному Совѣтнику Павлу Васильевичу Набокову въ слѣдствіе поданнаго

Dušan J. MARTINOVIĆ

SUMMARY

The Ivelićs are an old aristocratic family, that migrated from Herzegovina to Risan in the 17th c. They distinguished themselves in the struggles against the Turks and the French. They were heads and mayors of the Municipality of Risan. They had two heraldic devices and titles of "conte" and grof (count). They were engaged in maritime affairs as skillful seamen and good merchants. Several of them were eminent high rank army officers, among them five generals in Russian army. The sons of Konstantin Ivelić: Simeon, Ivan-Ivelja and Marko were Russian generals, an so was Marko's son Konstantin. Their cousin Petar Ivanov advanced to the rank of major general. Count Marko is the one who is mainly known in our historiography and there are data about him in Russian historiography and lexicography. Simeon and Ivelja are only marginally mentioned, they are still waiting for their researchers.

The author fairly comprehensively presents the portrait of Marko K. Ivelić. Sufficient data about Simeon and Ivan could not be found. However, the author managed to find relevant materials about Petar and Konstantin and reconstructed their life story, contributing to our and Russian military historiography.